

Katu- ja puistopuut

<https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/puut/>

Kaupunkipuiden arvo ja pitkäikäisyys turvataan hyväksi tiedetyillä suunnitteluratkaisuilla, hyvälaatuisilla taimilla ja ammattitaitoisesti hoitamalla. Identiteettiä luodaan sekä puiden sommittelun että lajivalinnan avulla. Puukujanteita ja -rivejä sekä vanhoja kookkaita puuyksilöitä vaalitaan. Laajojen alueiden istutuksissa sovelletaan Frank Santamourin kehittämää mallia, jossa yhdistelemällä kasveja eri heimoista, suvuista ja lajeista tavoitellaan biologista monimuotoisuutta.

Käyttö

- Puita käytetään kaduilla, aukioilla ja toreilla sekä puistoissa.
- Puita käytetään yksittäin, ryhmissä, kujanteina ja riveinä.

Kasvillisuuden valinta

- Katu- ja puistopuiden lajivalikoimaa monipuolistetaan.
- Vähennetään puistolehmuksen käyttöä.
- Jalavia, hevoskastanjoita ja lehtosaarnea käytetään tiedostaen tautiriskit.
- Kaupunkipuiden tulee olla ilmastollisesti kestäviä ja hyväksi tunnettua kantaa sekä kestää tauteja sekä tuholaisia.
- Katupuiden tulee sietää leikkauksia, suolaa, viima ja kestää kolhuja.
- Kokeillaan uusia puulajeja ja -lajikkeita.
- Puistoissa voidaan käyttää laajempaa valikoimaa kuin kaduilla.
- Puuriveissä käytetään geneettisesti monimuotoista kasvimateriaalia.
- Taimimateriaalin tulee täyttää julkaisussa Lehtipuiden taimilaatuvaatimukset määritellyt kriteerit.

Suositaan

- kukkivia puita
- puistoissa hedelmiä, marjoja ja siemeniä tuottavia puita
- Helsingin "nimikkopuita"
- Helsingistä lisäykseen otettuja lajikkeita
- historiallisissa kohteissa aikakauden lajistoa ja kasvikantoja
- kotimaisia jaloja lehtipuita
- kotimaisia havujen erikoismuotoja

- asuinrakennusten lähellä koivusta ja lepästä liuskalehtisiä lajikkeita, sillä ne eivät aiheuta siitepölyallergiaa

Ei istuteta

- kotipihlajasta käytetään katupuuna vain lajikkeita.
- haitallisia vieraslajeja

Suunnitelmassa määritettävä

- puun laji ja lajike, lisäyslähde tai kanta
- taimikoko ja -tyyppi
- runkotyyppi, esim. katupuu tai mahdollinen monirunkoisuus
- puunsuojavarusteet ja suojaus kaneja vastaan
- kasvualusta

Mitoitus

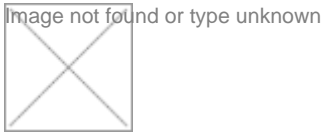
- Katutilaan sijoitettavien puiden tilantarve on koottu ohjeen Katutilan mitoitus – Suunnitteluohjeet Helsingin kaupungille 2014 liitteeseen 2.
- Kasvualustat ja niiden mitoitus on esitetty kortissa Kasvualustat.
- Puut sovitetaan yhteen valaisimien, liikennemerkkien ja muiden liikenteenohjausrakenteiden, pysäköinnin sekä maanalaisten kaapelien ja johtojen kanssa.
- Kunnossapidon vaatimukset kuten lumitilat ja työkoneiden vaatimat tilat otetaan huomioon.

Kuvat

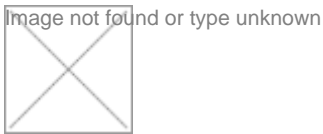
Image not found or type unknown

Katupuun rungon etäisyys raitiovaunulinjasta sekä vapaakorkeus ajoradan, jalkakäytävän ja raitiovaunulinjan yläpuolella

Katupuiden ja kunnallisteknisten verkostojen väliset etäisyydet sekä katupuun rungon ja väylien välinen etäisyys. Kun töitä suoritetaan puiden juuristoalueella (=puun latvuksen peittämä maa-alue), kaivulinja on lisäksi tarkennettava tarkastajan kanssa ennen kaivutyön aloittamista.

Tammitie, vanhojen tammien muodostamaa tunnelmallista katutilaa.
Valokuva: Minna Terho

Helsingin ohjeet ja linjaukset

- Kasvit ovat kaupungin vaatteet – Helsingin rakennettujen viheralueiden kasvien käytön linjaus. Helsingin kaupungin Rakennusviraston julkaisut 2009:11.
- Helsingin kaupunkikasviopas – Helsingin kasvisuunnittelun työkalupakki. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:12.
- Kaupunkipuulinjaus. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2014:8.
- Ylläpidon tuotekortit. Kasvillisuuden hoito. 2604 Puut. Helsingin kaupunki Rakennusvirasto. Päivitys 25.9.2016.
- Ylläpidon tuotekortit. Kasvillisuuden kunnossapito. 1504 Puut. Helsingin kaupunki Rakennusvirasto. Päivitys 25.9.2016.
- Katutilan mitoitus – Suunnitteluohjeet Helsingin kaupungille 2014.
- Helsingin katurakenteiden ja vesihuoltoverkoston suunnitteluperiaatteet. HKR Katu- ja puisto-osasto. Ohje 10.3.2017.
- Kartanopuistojen kunnostuksen työtapoja Helsingissä. Helsingin rakennusviraston julkaisut 2012:5.
- Julkiset kartanopuistot ja huvilapuutarhat Helsingissä. Kunnostus- ja ylläpito-ohjelma 2018-2038. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2017:3.
- Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Toimintaohjelma 2008-2017. Ympäristökeskus.
- Leikas, Päivi (toim.) ja Rautiainen, Antti 2010. Kanit Helsingissä ja kanivahinkojen torjunta. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:6/ Katu- ja puisto-osasto.

- PKS-kaupungit 2.2.2017. Yleisten alueiden käyttö, tilapäiset liikennejärjestelyt ja katutyöt. Pääkaupunkiseudun (PKS) määräykset ja ohjeet.

Lisätiedot ja -lähteet

- Männistö, Aki (toim.) 2001. Lehtipuiden taimilaatuvaatimukset. Viherympäristöliiton julkaisu 22.
- Rakennustieto Oy, InfraRYL 23312.1 Katupuuistutusten materiaalit.
- Rakennustieto Oy, InfraRYL 23311.1 Puistopuuistutusten materiaalit.
- Rakennustieto Oy, InfraRYL 23320.1 Metsityksen materiaalit.
- Viherympäristöliitto ry, Kasvillisuuden toimitus- ja takuehdot.
- Viherympäristöliitto ry 2014. Viheralueiden hoito VHT'14 (toim. Aino-Kaisa Nuotio). 2.1.9 Puut, 2.4.6 Puut.
- Santamour, Frank 1990. Trees for urban planting: diversity, uniformity and common sense. Alliance, METRIA: 7: 57 - 66.

Katso myös

[Katupuut ja raitoliikenne, mitoitusohje](#), [Metsien kasvillisuus](#), [Haitalliset vieraskasvit](#), [Kasvipaletti](#), [Johdot ja kaapelit katualueella](#), [Pikaraitiotie](#), [Kasvualustat](#), [Kiertoliittymä](#), [Katteet](#)

Hakusanat

[kasvualusta](#), [katupuu](#), [puistopuu](#), [lehtipuu](#), [havupuu](#), [kasvillisuus](#), [puistokatu](#), [bulevardi](#), [katutila](#), [viheralue](#), [puu](#), [puut](#), [puunsuoja](#), [Santamourin malli](#), [jalopuu](#), [biologinen monimuotoisuus](#), [kaupunkipuu](#), [katutilamitoitus](#), [kasvitaudit](#), [kasvituholaiset](#), [siitepöly](#), [geneettinen monimuotoisuus](#), [taimikoko](#), [taimityyppi](#), [runkotyyppi](#)